

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50



Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

(4 × 4 m). Výzkum, který v roce 2008 probíhal od února do prosince, se soustředil na střední a jižní část lokality. Umožnil zachránit dalších 844 objektů, 3 kostrové a 3 žárové hroby. Dále se podařilo prozkoumat kulturní vrstvu ve 110 čtvercích (4 × 4 m) a celkem 305 m třemi sondami (š. 1,5 m). V roce 2008 se výzkum soustředil na dokončení střední a jižní části plochy výzkumu na trase komunikace R55. Nově byla v souvislosti s rušením původní silnice Hulín–Pravčice a budováním nového mostu skryta podlouhlá plocha cca 350 × 30–50 m, která je kolmá na původně zkoumanou trasu R55. Tato plocha na západě navazuje ze severu na výzkum Pravčice 1 („Pravčické nivky“) a východním směrem překračuje Kostelecký potok a dosahuje takřka intravilánu Pravčic. Zachyceno bylo osídlení z neolitu, eneolitu, doby bronzové, železné a římské (viz příslušné kapitoly).

Keramické zlomky byly nejprve zjišťovány v kulturní vrstvě, kterou zkoumaly sondy S6 a S7, kde se po jejím snížení podařilo prozkoumat i objekty LnK. V průběhu dalších prací v tomto prostoru se potvrdila vazba objektů na tuto část lokality, která byla pozorována již při výzkumu sousedící trati „Pravčické nivky“. Pokud jde o dosud objevené objekty (cca 20), jednalo se převážně o mělké sídlištní jámy s keramikou, mazanici, ŠI a kostmi ve výplni. Předběžně je možné materiál zařadit do středního stupně vývoje LnK.

Podobně jako u výše uvedené kultury byly zjišťovány pozůstatky kultury s moravskou malovanou keramikou v níže položených polohách podél hranice s nivou Rusavy. Řádově několik desítek objektů MMK se táhlo podél celého nově budovaného přemostění v délce cca 350 m na obou stranách Kosteleckého potoka. Keramika MMK byla zastoupena i v kulturní vrstvě. Osídlení pokračuje rovněž na sousední ploše výzkumu v trati „Pravčické nivky“ (kat. Pravčice).

Miroslav Daňhel

Resumé

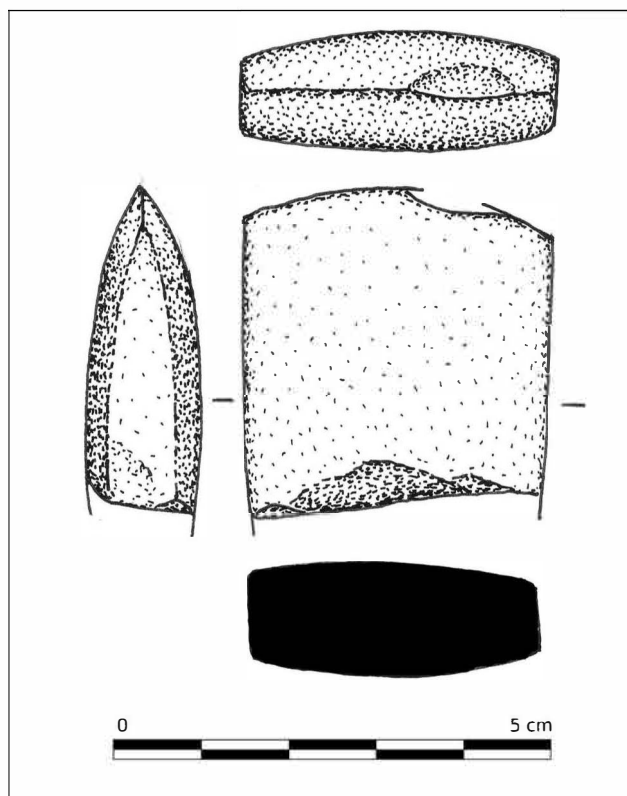
Pravčice (Bez. Kroměříž). „Pravčické nivky“ (Pravčice). MMK. Siedlung, Rettungsgrabung.

Pravčice (Kataster Pravčice, Hulín, Bez. Kroměříž). „U obrázku“. LBK, MBK. Siedlung, Kulturschicht, Rettungsgrabung.

PŘEROV (K. Ú. ČEKYNĚ, OKR. PŘEROV)

„Žalkov“. Neolit–eneolit. Sídliště. Povrchový průzkum.

V souvislosti s povrchovými prospekciemi realizovanými Z. Schenkem a J. Mikulíkem v prostoru západní části Tršické pahorkatiny bylo v roce 2006 na katastru obce Čekyně nalezeno nové neolitické sídliště s doklady intenzivního osídlení datovaného do II. stupně LnK a rovněž mladších vývojových fází MMK. Na podzim roku 2007 zde byl nalezen zlomek výdutě zdobeného poháru KZP, který poukazuje na existenci blíže nespecifikovatelných aktivit z období pozdního eneolitu v prostoru již



Obr. 14: Přerov–Čekyně. Kamenná sekerka (kresba D. Figeľ).
Fig. 14: Přerov–Čekyně. Steinbeil. Zeichnung D. Figeľ.

dříve osídlené polohy (nepublikováno). Lokalita se nachází v poloze „Žalkov“, na táhlém hřbetu nad údolím říčky Olešnice, severozápadně od středu obce Čekyně. Nadmožská výška lokality se pohybuje mezi 280–284 m.

Z této polohy pochází rovněž nález břitové části kamenné broušené sekerky s mírně obloukovitým a lehce poškozeným osřím (obr. 14). Maximální délka dochované části činí 39 mm, šířka 36 mm a tloušťka 14 mm. Surovinou, ze které byl tento nástroj vyroben, je dioritový porfyrit/porfyrický mikrodiorit, jehož primární zdroje se nacházejí na severozápadním Brněnsku v okolí Bosonoh, Bystrce, Lískovce a Žebětína. Jeho využití je zatím doloženo především v kultuře s moravskou malovanou keramikou. Drobné využití však bylo možné i v kultuře s LnK a v průběhu celého eneolitu (Kirchner *et al.* 2008; Kuča, Vokáč 2008; Kuča *et al.*, tisku). Podle jistých indicií (zbroušené boky, rovné osřím) lze artefakt přiřadit nejspíše do II. stupně kultury s MMK, ale nelze vyloučit ani KZP.

Zdeněk Schenk, Martin Kuča, Jan Mikulík

Literatura

- Kirchner, K., Kallabová, E., Kuča, M. 2008: Vybrané aspekty prehistorického a historického ovlivnění reliéfu severozápadního okolí Brna. In: V. Herber (ed.): *Fyzická geografie a trvalá udržitelnost*. 25. výroční konference fyzickogeografické sekce České geografické společnosti konané 30. a 31. 8. 2008 v Brně. Brno, 274–279.
- Kuča, M., Kirchner, K., Kallabová, E. 2009: Exploatace surovin vhodných k výrobě broušené kamenné industrie ve spojitosti s antropogenním ovlivněním

reliéfu v údolí střední Svatky (Morava, Česká republika). *Ve službách archeologie* 1/09.

Kuča, M., Vokáč, M. 2008: Exploitation of rocks for polished stone industry from the Brno Massif, South Moravia (Czech Republic). A. Přichystal, L. Krmíček, M. Halavínová (eds.): *Petroarchaeology in the Czech republic and Poland at the beginning of the 21st century*. Brno–Wrocław, 95–109.

Resumé

Přerov (Kataster Čekyně, Bez. Přerov). „Žalkov“. Neolithikum–Äneolithikum. Siedlung. Oberflächensammlung.

TLUMAČOV (OKR. ZLÍN)

„Mesla“. Sídliště. LnK. Záchranný výzkum.

V měsíci říjnu proběhl záchranný archeologický výzkum při stavbě výrobní haly v trati „Mesla“. Plocha výzkumu je vytyčena na mapě ZM ČR 1:10 000, 25-31-18, body 242/372; 257/376; 256/369; 243/365 od Z/J s.č. Během skrývky ornice nebyly zjištěny žádné náznaky pravěkých či středověkých aktivit. Tato skutečnost byla dána cca 50 cm mocnými náplavami řeky Moravy. Při hloubení plynovodní přípojky široké 40 cm a hluboké 80 cm byla pod náplavami zachycena část objektu, ve kterém byla nalezena téměř celá nezdobená nádoba patřící kultuře s lineární keramikou.

Ivan Čížmář

Resumé

Tlumačov (Zlín Dist.). „Mesla“. Settlement. LBK. Salvage excavation. A whole vessel belonging to the LBK was discovered during a salvage archaeological excavation.

VELATICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Velatický Široký“. Neolit, LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu budování nové obslužné komunikace a inženýrských sítí pro chystanou výstavbu rodinných domků SSZ Velatic bylo v roce 2008 ve výkopové rýze prozkoumáno několik objektů z období kultury s lineární keramikou, z nichž nejzajímavější byla rozměrná válcovitá zásobní jáma, která poskytla bohatý soubor keramického materiálu. Výzkum navázal na akce z let 2006 a 2007 (viz Výroční zprávy ÚAPP Brno za roky 2006 a 2007), kdy byly ve stejné trati prozkoumány pracovníky ÚAPP Brno početné sídlištní objekty z různých období pravěku (příkop, kúlové stavby, pece, zásobní a stavební jámy).

Petr Kos

Resumé

Velatice (Bez. Brno-venkov), „Velatický Široký“. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

VELKÉ HOŠTICE (OKR. OPAVA)

„Za humny“. LnK, MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Ve dnech 30.5. až 11.7. 2008 proběhl ve Velkých Hošticích v trati „Za humny“ záchranný archeologický výzkum. Zkoumaná plocha se nachází na východním okraji obce na jihovýchodním svahu v nadmořské výšce 249,41–247,84 m n. m. a je lokalizována na ZM ČR 1 : 10 000, list 15-32-20, souřadnicemi 310 : 228; 310 : 226; 313 : 226; 313 : 228 mm od Z : J sekční čáry. Rozkládá se na levobřežní terase řeky Opavy, od které je vzdálena cca 1 km, a je součástí již delší dobu známé polykulturní lokality (Pavelčík 1978, 128; 1980 111; Janák 1984, 87–88). Geomorfologické podloží je podle geologické mapy 15–324 Opava na lokalitě tvořeno sprašemi s fluvialními písčitymi štěrky viselského glaciálu.

Záchranný archeologický výzkum byl vyvolán nálezem archeologických objektů při dohledu u skrývky omiční vrstvy na ploše stavby rodinného domu na parcele číslo 454/65. Po ručním dočištění skryté plochy o rozměrech 23 × 13 m bylo identifikováno 37 archeologických objektů. Během výzkumu bylo 36 objektů prozkoumáno a zdokumentováno. Jeden objekt zasahoval do skryté plochy pouze okrajem a vzhledem k tomu, že neměl být stavbou ohrožen, byl pouze zdokumentován. Zkoumané archeologické objekty lze interpretovat jako běžné sídlištní jámy či soujámí, zásobní jámy a sloupové jamky. Z tohoto počtu bylo na základě získaného archeologického materiálu datováno 13 objektů do LnK. Kromě keramiky pochází z lineárních objektů také kolekce štipané industrie, dvě broušené sekerky a jeden sekeromlat. Dva objekty byly na základě keramického materiálu datovány do MMK. Ze zbývajících objektů byl jeden datován do KKA (viz kapitola Eneolit), 10 do KLPP (viz kapitola Doba bronzová) a čtyři do střední a mladší doby hradištní (viz kapitola Středověk). Šest objektů neobsahovalo žádný materiál nebo materiál nebyl datovatelný.

Jindřich Hlás

Literatura

Pavelčík, J. 1978: Nově zjištěné lokality ve Velkých Hošticích, (okr. Opava), Přehled výzkumů 1976, s. 128.

Pavelčík, J. 1980: Záchranná akce ve Velkých Hošticích, (okr. Opava), Přehled výzkumů 1977, s. 111 - 112.

Janák, V. 1984: Záchranný výzkum ve Velkých Hošticích, (okr. Opava), Přehled výzkumů 1982, s. 87–88.

Resumé

Velké Hoštice (Bez. Opava). „Za humny“. LBK, MBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

VELKÉ HOŠTICE (OKR. OPAVA)

Ulice Dvořákova, parc. č. 405/2, 407/2. LnK, MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.